

İSTANBUL
İL MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

Şehrimiz

İSTANBUL

ŞEHİRİMİZ İSTANBUL

YAZARLAR

1. ve 2. ÜNİTELER

Ömer Faruk EVİRGEN
Jülide ÖZKAN
Melike VELİOĞLU

3, 4 ve 5. ÜNİTELER

Ali AYCİL
Faruk AKSOY
Hüseyin AKIN

"Bu materyalin ilk 2 (iki) ünitesinin metin içeriği Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan komisyon tarafından hazırlanmıştır."

İSTANBUL
MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

1. ve 2. ÜNİTELER

Katkı Sağlayanlar

Dr. Necdet SUBAŞI

Dr. Hasan TAŞÇI

Dr. Yaşar YEŞİLYURT

Mehmet GÜMÜŞ

Vedat SÖYLEYİCİ

Muhammet Esat ŞENGÜL

İbrahim YASAK

Hasan Tahsin YAZICI

Grafik ve Görsel Tasarım Uzmanı

Nuriye SEMİZ

Hülya ATEŞ

Murat ERSAN

3, 4 ve 5. ÜNİTELER

Editör

Ekrem AYYILDIZ

Cengizhan ORAKÇI

Dil Uzmanı

Vildan ÇARDAKLI

Program Geliştirme Uzmanı

Saniye ÇOBAN

Ölçme Değerlendirme Uzmanı

Nevzat AKBABA

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı

Meryem Betül KARAKEÇE

Eser DANAKIRAN

Grafik ve Görsel Tasarım Uzmanı

Nuriye SEMİZ

Hülya ATEŞ

Murat ERSAN

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

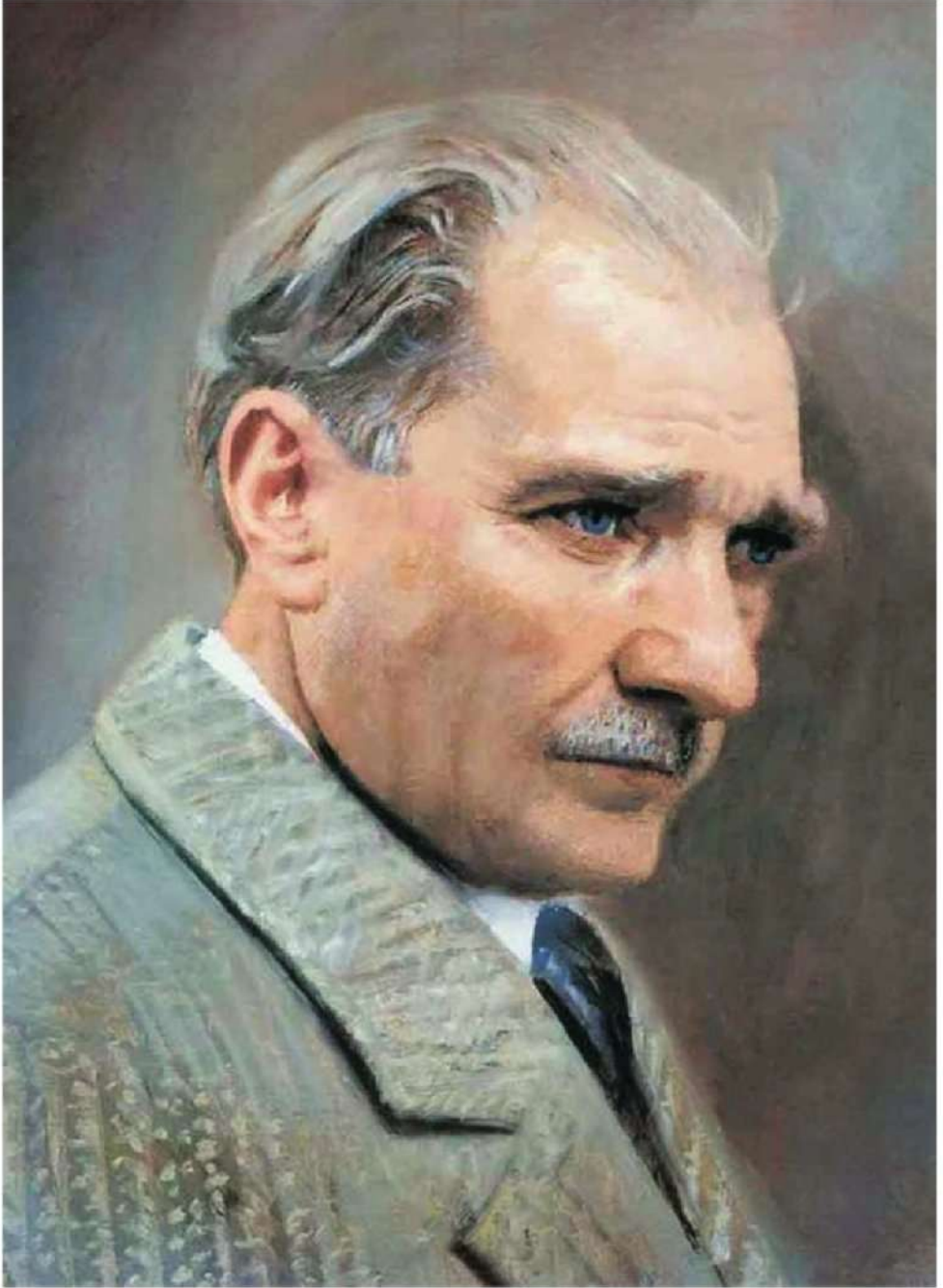
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyâsî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ŞEHİRLERİN HİKÂYESİ

1. Birlikte Yaşamın Gerekliği	10
2. Şehri Tanıyoruz	12
3. Şehir ve Medeniyet	15
4. Şehirle İlişkimiz	20

ŞEHİR VE SOSYAL YAŞAM

1. Şehir ve Sosyal Yaşam	24
2. Medeni Yaşantının Gereklere	26
3. Şehrin Fırsatları ve Riskleri	28
4. Engelsiz Yaşam	36
5. Şehirdeki Diğer Canlılar	38

ŞEHİRİMİ TANİYORUM

1. İstanbul'un Coğrafi Konumu ve Coğrafi Özellikleri	42
2. İstanbul'da İnsan Doğa Etkileşimi	52
3. İstanbul'un Demografik Yapısı	59
4. İstanbul'da Karşılaşılabilecek Doğal Afetler	63
5. İstanbul'un Düünden Bugüne idarî Yapısı	70
6. İstanbul'un Kuruluş ve Gelişim Süreci	90
7. İstanbul'a Komşu ve Kardeş Şehirler	94

ŞEHİRİM ÇALIŞIYOR

1. İstanbul'da Etkili Olan Ekonomik Unsurlar	100
2. İstanbul'a Özgü Üretim Alanları ve Zanaatlar	107
3. İstanbul'un Turizme Katkıları	110
4. İstanbul'un Ulaşım ve İletişim İmkânları	121

ŞEHİRİMDE BEN

1. İstanbul'un Kültür Ve Sanat İmkânları	128
2. İstanbul'un Tarihî Ve Kültürel Mekânları	135
3. İstanbul'un Yetiştirdiği Tarihî Şahsiyetler	154
4. İstanbul'un Somut Olmayan Kültür Varlıkları	166
5. İstanbul'a Özgü Dil Özellikleri	177
6. İstanbul'a Özgü Yerel Yayıncılık	178
7. İstanbul'a Özgü Müzik Kültürü	179
8. İstanbul'un Önemli Günleri	181
9. İstanbul'un Çocuk Ve Gençlere Sağladığı Hizmetler	183
10. İstanbul'da Geleneksel Ve Güncel Spor İmkânları	188

1

1.ÜNİTE

ŞEHİRLERİN HİKÂYESİ

KONULAR

1. BİRLİKTE YAŞAMANIN GEREKLİLİĞİ
2. ŞEHİRİ TANİYORUZ
3. ŞEHİR VE MEDENİYET
4. ŞEHİRLE İLİŞKİMİZ

Bir yolcu gemisi aniden kopan bir fırtınanın etkisiyle parçalanır ve dalgalar geminin içindeki yolculardan birini sürükleyerek adaya kadar götürür. Yolcu, kendisiyle birlikte kıyıya sürüklenen sandıklardaki yiyecek ve çeşitli eşyalarla hayatta kalma mücadelesi verir. Yolcu günler geçtikçe yaşadıklarını sandığın birinden çıkan deftere not eder. Şimdi onun yazdığı notlara göz atalım:

- Kendime geldikten sonra adayı baştan sona dolaştım. Hiçbir insana rastlamadım. Galiba uzun bir süre bu ıssız adada tek başıma yaşamak zorunda kalacağım.
- Geminin karaya vuran enkazından kurtarabildiğim eşyaları toplayarak küçük bir mağarayı barınabileceğim şekilde düzenledim.
- Adada en büyük sorun vahşi hayvanlar. Bu hayvanlardan korunmak için mağaranın girişini büyük ağaç dalları ile kapattım.
- Gemi enkazından kurtarabildiğim yiyeceği saklamak için bir depo inşa ettim.
- Adanın içlerine giderek çeşitli meyveler topladım. Bu meyveleri kışın da yiyebilmek için kuruttum.

Adaya sürüklenen yolcu birçok sorunla tek başına mücadele etmek zorunda kalmış. Kendi yaşamımızı düşünelim. Bir gün içinde nelere ihtiyaç duyuyoruz? Bu ihtiyaçları tek başımıza mı yoksa birilerinin desteğiyle mi karşılıyoruz?

Pek çok insanın katkısıyla sütüm içmeye hazır. Peki, ya öyle olmasaydı?

Arkadaşlarımla ne kadar çok şey paylaşıp eğlenceli vakit geçiriyorum. Ya onlar olmasaydı?

Bu yollar yapılmıyaydı, araba ya da şoför olmasaydı okula nasıl ulaşırdım?

Öğretmenim olmasa bu kadar bilgiyi nasıl öğrenirdim?

Terziler olmasaydı kıyafetlerimi nasıl dikerdim?

Günlük yaşamımızı sağlıklı şekilde sürdürmek için birçok şeye ihtiyaç duyarız. Yemek yemek, giyinmek, barınmak, eğitim görmek ve çevremizle iletişim kurmak bu ihtiyaçlarımızdan yalnızca birkaçıdır. Tüm bu ihtiyaçlarımızı tek başımıza karşılamamız mümkün değildir. Bu nedenle topluluk hâlinde yaşarız. Yaşadığımız yer bir köy olabileceği gibi bir şehir de olabilir. Nerede yaşarsak yaşayalım her zaman bir iş bölümü ve iş birliği içindeyiz.

Günlük hayatımızı düşünelim. Sabah kahvaltısında tükettiğimiz yiyecek ve içecekler farklı kişiler tarafından üretilip bizlere ulaştırılmaktadır. Örneğin yediğimiz ekmeğin, soframıza gelinceye kadar birçok aşamadan geçer. Buğdayın ekilmesi, hasat edilmesi, öğütülerek un hâline getirilmesi ve unun da hamur yapılarak pişirilmesi gerekir. Bu işleri yapabilmek için birçok araç gerece ihtiyaç duyulur. Bu araç gereçleri

üretebilmek için de çeşitli mesleklerden insanlara ihtiyaç vardır. Tek bir insanın, bu işlerin hepsinin üstesinden gelmesi oldukça zordur. Gün içerisinde ulaşımımızı sağlayan şoförler, okulda eğitim aldığımız öğretmenler iş bölümü içinde ihtiyaçlarımızı karşılayanlardan birkaçıdır. O hâlde iş bölümü yaparak ihtiyaçlarımızı kolaylıkla karşılayabiliriz.

Toplumsal yaşamın temelini kişiler arası iletişim oluşturur. Yaşamımız boyunca ailemiz, arkadaş, akraba ve komşularımız başta olmak üzere toplum ile iletişim hâlinde oluruz. Sosyal çevremizi oluşturan insanlarla sağlıklı ilişki kurmak için doğru bir iletişim kurmak gerekir. Bu iletişim karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı olmalıdır. Böyle bir iletişim bizlere yardımlaşma ve dayanışma duygularını aşılar. Böylece çevremizdeki insanların sorunlarına duyarlı bireyler olarak mutluluklarını ve üzüntülerini paylaşıyoruz.

